

שם המחקר : עמדות וכוונות התנהגותיות של עובדים סוציאליים בנוגע לאיתור ולדווח על נפגעי אלימות

שהם אנשים עם מוגבלויות.

שנה : 2014

מס' קטלוגי : 600

שם המגיש : דיצה מורלי שגיב

שם המנחה : ד"ר חיה שוורץ

חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה", ביה"ס לעבודה סוציאלית ע"ש לואיס וגבי ויספלד, אוניברסיטת בר אילן

המלצות למחקר המשך-

- המודל התיאורטי עליו המחקר מבוסס משמש לבדיקת הכוונה לבצע התנהגות ולבדיקת ביצוע בפועל. במחקר הנוכחי לא נבדקה התנהגות בפועל אלא רק כוונה, מתוך הנחה כי הכוונה לבצע התנהגות מהווה את המנבא החזק ביותר לביצוע בפועל. העדר הבדיקה של ההתנהגות בפועל אינו מאפשר הסבר לגבי הבדלים בין כוונות ההתנהגות לבין התנהגות בפועל. במחקרי המשך מומלץ לבחון גם את ההתנהגות בפועל.
- המודל התיאורטי בו נעשה שימוש מתייחס לעמדות, נורמות סובייקטיביות ותפיסת שליטה. חסרים בו גורמים נוספים שעשויים להשפיע על קבלת ההחלטה לאתר או לדווח כגון: התנסות אישית, ערכים אישיים של איש המקצוע, רמת החשיפה לאנשים עם מוגבלות וכדומה. מומלץ להכניס משתנים אלו במחקרי המשך.
- במודל המחקר נכללו 3 סוגי פגיעות (פגיעה פיזית, הזנחה ופגיעה נפשית) ו-3 סוגי מוגבלויות (פיגור שכלי, נכות נפשית ונכות פיזית). במחקרים הבאים רצוי לכלול גם קורבנות עם מוגבלות אחרת כמו אוטיזם, לקויות חושיות, לקויות למידה וכדומה.
- מודל המחקר נבדק באמצעות מדגם של אנשי מקצוע בלבד ולא נכללו בו גם אנשים עם מוגבלות. אי הכללתם של אנשים עם מוגבלות ובדיקת המודל גם באמצעותם, תורמת לחיזוק הפגיעה באוטונומיה של אנשים עם מוגבלות שקולם נשמע באמצעות 'האחר' איש המקצוע או בן המשפחה ולא ישירות. יחד עם זאת, בשל היות המחקר מחקר חלוצי וראשוני, הבחירה בראיון מדגם של אנשי המקצוע בלבד הייתה מוצדקת. במחקרי המשך ראוי לבחון את שאלות המחקר גם דרך עיניהם של הקורבנות – אנשים עם מוגבלות.
- המדגם שנבנה לצורך המדגם לא היה מדגם אקראי וההשתתפות בו הייתה וולונטרית. לכן, יש להיזהר בהכללת הממצאים. כמו כן המדגם כלל עובדים סוציאליים בלבד. אנשי מקצוע אחרים הבאים במגע עם אנשים עם מוגבלות לא נכללו במחקר. במחקרי המשך רצוי לכלול גם מרפאים בעיסוק, פיזיותרפיסטים, מטפלים סיעודיים, רופאים ועוד. בדרך זו ניתן יהיה גם לערוך השוואה בין אנשי המקצוע השונים. בנוסף, המחקר בחן רק את נקודת מבטם של העובדים הסוציאליים שלא תמיד מודעים לכלל המאמצים שעושה הארגון כדי לקדם את הטיפול בתופעת הפגיעה באנשים עם מוגבלויות וזיהה פערים

משמעותיים בהתייחסות להתמודדות עם התופעה בין סוגי המוגבלויות השונים. יתכן ואם היו מתקיימים גם ראיונות עומק על בסיס הממצאים שעלו עם קובעי המדיניות בכל אחד מהמשרדים ואו השירותים היה אפשר לקבל תמונה מלאה יותר של הממצאים המשרדיים להתמודדות עם התופעה ולכן מומלץ במחקרי המשך לבחון גם את נקודת מבטם של מנהלי הארגונים וקובעי המדיניות במשרדים השונים.

- מערך המחקר וגודל המדגם לא אפשרו בניית מודל כוללני חדש בהתבסס על הממצאים. לא ניתן היה לבצע עיבוד הממצאים בעזרת מתודולוגיה של ניתוח משוואות מבניות (Structural Equation Modeling - SEM) באמצעות תוכנת LISRAEL. העדר מודל כוללני הביא להצגת הממצאים בצורה נרחבת. הגדלת המדגם במחקרי המשך עשויה לאפשר בניית מודל כוללני שיאפשר הסברים טובים יותר להבדלים הנובעים מסוגי המוגבלות, סוגי הפגיעה ומרכיבי התפיסות השונות ביחס לכוונות ההתנהגות.

- במחקר הוצגו למשיבים תשעה תיאורי מקרה שייצגו שלושה סוגי פגיעה שונים בשלושה סוגים של מוגבלויות (אנשים עם שלושה סוגים של מגבלות). תיאורי המקרה לא כללו התייחסות לכל הגורמים הקשורים לסוג המוגבלות או לסוגי הפגיעה שעשויים להשפיע על קבלת ההחלטה ובהתאם גם על תוצאות המחקר. לדוגמה, לא צוינו חומרת המוגבלות (אחוזי נכות), מידת התלות של המוגבל בסביבתו, אופי התקשורת של האדם עם המוגבלות, או האם הוגדר כחסר ישע. במחקרי המשך מומלץ להוסיף את הפירוט הנ"ל לתיאורי המקרה. אפשרות נוספת היא להוסיף תיאורי מקרה של קורבנות עם אותה סוג מוגבלות אך מאפיינים אחרים.

- שאלון מאפיינים אישיים ומקצועיים - בשאלון הנ"ל לא נכללו שאלות הבודקות את הערכים האישיים של העובדים הסוציאליים. במחקרים עתידיים בנושא, רצוי לכלול אותן בשל האפשרות שיש למערכת הערכים האישיים קשר לכוונות האיתור ודיווח.